

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 2 december 2014

Vragen nr. 108

Vragen van de heer mr. **J.M. Bruggeman** (SP) over de toepassing van staalslakken als afdeklaag in het park op het voormalige terrein van de vuilstort CAIJ- en Aagtenbelt te Beverwijk

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 3 november 2014 door het lid van Provinciale Staten, de heer mr. **J.M. Bruggeman** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

Inleiding:

In 2009 heeft de provincie aan de gemeente Beverwijk een subsidie van € 600.000 uit het ILG verleend voor het maken van een openbaar park op het voormalige terrein van de vuilstort CAIJ- en Aagtenbelt te Beverwijk.

Op 11 februari 2009 hebben Gedeputeerde Staten overeenkomstig de Wet bodembescherming een beschikking op het deelsaneringsplan voor de vuilstort gegeven. Deze beschikking bevatte ook voorschriften voor het aanbrengen van een afdeklaag. De sanering en de bijbehorende inrichting is in 2010 begonnen. De oplevering van het Aagtenpark werd destijds verwacht in 2014.

Voor het aanbrengen van de afdeklaag zou gebruik worden gemaakt van regionaal vrijkomende grond. Volgens Gedeputeerde Staten bleek echter na verloop van tijd, onder meer als gevolg van de recessie, minder grond te zijn vrijgekomen bij bouwactiviteiten dan oorspronkelijk gedacht. Om de aanvoer van het ophoogmateriaal weer op peil te brengen is in september 2014 toestemming gegeven om in plaats van regionaal vrijkomende grond staalslakken te gebruiken, afkomstig van Tata Steel en geleverd door Pelt & Hooykaas-IJmuiden B.V. te Velsen-Noord. Volgens Gedeputeerde Staten kan door de toepassing van de staalslakken de oorspronkelijke planning worden gerealiseerd. De gemeente Beverwijk is nu van plan binnenkort op en om de voormalige vuilstort 70.000 ton gecertificeerde staalslakken te doen deponeren als ophoog- en afdeklaag bovenop een laag zand en licht vervuilde grond, zoals fietswrakken en ander opgebaggerd afval. Bovenop de staalslakken zal dan weer een schone leeflaag worden aangebracht ter dikte van 1 meter. Voor deze schone leeflaag zal zo veel mogelijk gebruik worden gemaakt van kleiig materiaal. De afstand tot het grondwater zal circa vier meter bedragen. De vuilstort is niet voorzien van een onderafdichting.

Vragen:

1. Zijn voor het vergunnen van de toepassing van de staalslakken op het voormalige terrein van de vuilstort CAIJ- en Aagtenbelt te Beverwijk burgemeester en wethouders van Beverwijk het bevoegd gezag, in het kader van het Besluit bodemkwaliteit? En/of zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag, in het kader van de Wet bodembescherming?
2. Is hoe dan ook juist de vaststelling van burgemeester en wethouders van Beverwijk in hun antwoorden van 15 oktober 2014 op schriftelijke vragen van de fractie van Gemeentebelangen dat de provincie heeft ingestemd met het voornemen van de gemeente om gecertificeerde staalslakken toe te passen?
3. Kunnen Gedeputeerde Staten bevestigen dat de dikte van de gecertificeerde staalslakken-laag, afhankelijk van de locatie op het voormalige terrein van de vuilstort, varieert tussen ongeveer 0,25 en 6,00 meter?
4. Kunnen de op het voormalig terrein van de vuilstort te gebruiken staalslakken worden geclassificeerd als LD-staalslakken? Wat is de diameter van de toe te passen staalslakken?
5. Is het Gedeputeerde Staten bekend dat staalslakken reducerende eigenschappen hebben en dat zo'n lage redox potentiaal kan optreden in kleilagen boven grondwater en in ongerijpte baggerspecie? Doet deze reducerende eigenschap zich in dit geval voor met staalslakken van de gegeven diameter? Wat kunnen in dat geval daarvan de gevolgen zijn?
6. Is volstrekt uitgesloten dat als gevolg van de toepassing van staalslakken op het voormalig terrein de vuilstort de pH-waarde van omringend water wijzigt, dan wel dat barium, vanadium of andere metalen zich verspreiden? Is gegarandeerd dat met het aanbrengen van een leeflaag van kleilig materiaal is voldaan aan de zorgplicht ten aanzien van de pH-waarde van omringend water? Wat zouden in het onderhavige geval in theorie de gevolgen kunnen zijn van zo'n gewijzigde pH-waarde?
7. Wat wordt in de brief van DrechtConsult B.V. van 17 maart 2014 er mee bedoeld dat *nauwelijks* watertransport (door regenwater) naar het grondwater zal plaatsvinden?
8. Kunnen Gedeputeerde Staten de constatering bevestigen van DrechtConsult B.V. met brief van 17 maart 2014 aan de gemeente Beverwijk dat op de vuilstort CAIJ- en Aagtenbelt naast huisvuil, bouw- en sloopafval ook bedrijfsafval en chemisch afval is gestort? Zou, omdat de precieze samenstelling onbekend is, gesproken kunnen worden van een 'black box', in de zin van onduidelijke afvalsamenstelling?
9. Kunnen Gedeputeerde Staten bevestigen dat vanuit de vuilstort benzeen uitstroomt naar de omgeving? Bestaat de mogelijkheid dat onder de druk van het grote gewicht van de aan te brengen dikke laag staalslakken de uitstroom van benzeen of andere afvalstoffen toeneemt?
10. Is volstrekt uitgesloten dat residu van de staalslakken - waaronder lood, cadmium, barium, vanadium en andere zware metalen - in aanraking komt met afval in de stortplaats? Zo niet, welke chemische reacties zouden dan in theorie kunnen optreden en zijn onverhoopte gevolgen dan af te lezen van de peilbuizen op het voormalige terrein van de vuilstort? Welke saneringsmaatregelen zouden dan nodig zijn?
11. Zijn staalslakken ooit eerder toegepast als ophooglaag boven vuilstorten?

12. Kunnen Gedeputeerde Staten bevestigen dat zij medio 2013 hebben ingestemd met verlenging van de uitvoeringstermijn voor de aanleg van het Aagtenpark tot 31 december 2016? Had verdere verlenging van deze termijn de mogelijkheid kunnen bieden alsnog regionaal vrijkomende grond te betrekken in plaats van de staalslakken?
13. Was en is de regionaal vrijkomende grond echt op?
14. Hoe beoordelen Gedeputeerde Staten de uitspraak van deskundige Sijas Akkerman van de Stichting Natuur en Milieu, gedaan in het artikel van Bart Vuijk in het Noordhollands Dagblad van 29 oktober 2014, dat hij allerlei milieuproblemen niet uitsluit als staalslakken ter verhoging worden gebruikt? Begrijpen Gedeputeerde Staten diens advies "bij twijfel, niet inhalen" niet alleen in algemene zin, maar ook ten aanzien van dit specifieke geval?
15. Kunnen Gedeputeerde Staten bevestigen dat, zoals gesteld in hetzelfde artikel in het Noordhollands Dagblad, wethouder Dorenbos van Beverwijk zou hebben gezegd dat het jammer is dat steeds naar de gemeente wordt gewezen terwijl de provincie toestemming heeft gegeven? Wat vinden Gedeputeerde Staten daarvan?
16. Wat wordt bedoeld met "ongelukkige berichtgeving in de pers" in het verslag Overleg toepassen staalslakken Caij- en Aagtenbelt Beverwijk, Provincie Noord-Holland, 19 augustus 2014?
17. Zijn Gedeputeerde Staten bereid de aanvang van de staalslakkenstort te verdagen tot nadat over de met deze vragen opgeworpen onzekerheden helderheid aan Provinciale Staten is verstrekt en zich daartoe te verstaan met het gemeentebestuur van Beverwijk?

Ons antwoord aan Provinciale Staten luidt als volgt:

Vraag 1:

Zijn voor het vergunnen van de toepassing van de staalslakken op het voormalige terrein van de vuilstort CAIJ- en Aagtenbelt te Beverwijk burgemeester en wethouders van Beverwijk het bevoegd gezag, in het kader van het Besluit bodemkwaliteit? En/of zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag, in het kader van de Wet bodembescherming?

Antwoord 1:

Ja, burgemeester en wethouders van Beverwijk zijn voor het toepassen van gecertificeerde LD-staalslakken op het terrein CAIJ- en Aagtenbelt het bevoegd gezag in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Wij zijn het bevoegd gezag voor het aanbrengen van de schone leeflaag in het kader van de Wet bodembescherming.

Vraag 2:

Is hoe dan ook juist de vaststelling van burgemeester en wethouders van Beverwijk in hun antwoorden van 15 oktober 2014 op schriftelijke vragen van de fractie van Gemeentebelangen dat de provincie heeft ingestemd met het voornemen van de gemeente om gecertificeerde staalslakken toe te passen?

Antwoord 2:

Ja, wij hebben op 18 september 2014 ingestemd (volgens de Wet bodembescherming) met een door de gemeente ingediende melding wijziging op het saneringsplan (melding onvoorzien). De

wijziging op het saneringsplan houdt in dat voor een gedeelte van de ophooglaag (niet de schone leeflaag) - in plaats van grond - gecertificeerde LD-staalslakken worden gebruikt.

Vraag 3:

Kunnen Gedeputeerde Staten bevestigen dat de dikte van de gecertificeerde staalslakkenlaag, afhankelijk van de locatie op het voormalige terrein van de vuilstort, varieert tussen ongeveer 0,25 en 6,00 meter?

Antwoord 3:

Ja, de dikte van de laag gecertificeerde LD-staalslakken varieert van minimaal 0,25 m tot maximaal 6 m. De gemiddelde laagdikte bedraagt 1,5 m.

Vraag 4:

Kunnen de op het voormalig terrein van de vuilstort te gebruiken staalslakken worden geclassificeerd als LD-staalslakken? Wat is de diameter van de toe te passen staalslakken?

Antwoord 4:

Ja, het betreft de toepassing van gecertificeerde LD-staalslakken die afkomstig zijn van Tata Steel en geleverd worden door het bedrijf Pelt en Hooykaas te IJmuiden. De staalslakken worden geclassificeerd als LD-staalslakken en geleverd onder KIWA productcertificaat K42785/02. De korreldiameter bedraagt 0-63 mm.

Vraag 5:

Is het Gedeputeerde Staten bekend dat staalslakken reducerende eigenschappen hebben en dat zo'n lage redox potentiaal kan optreden in kleilagen boven grondwater en in ongerijpte baggerspecie? Doet deze reducerende eigenschap zich in dit geval voor met staalslakken van de gegeven diameter? Wat kunnen in dat geval daarvan de gevolgen zijn?

Antwoord 5:

Ja, het is ons bekend dat de LD-staalslakken een licht reducerend karakter hebben. De LD-staalslakken op de Aagtenbelt worden aangebracht op een aanwezige afdeklaag. De waterdoordringbaarheid van de staalslakken (na toepassing) is zeer gering omdat na het aanbrengen aan de bovenzijde van de LD-staalslakken een verkitten laag (calciumcarbonaat) zal ontstaan. Er is geen risico dat het grondwater in contact komt met de LD-staalslakken omdat het grondwater vier meter onder de onderkant van de LD-staalslakken zit.

Vraag 6:

Is volstrekt uitgesloten dat als gevolg van de toepassing van staalslakken op het voormalig terrein de vuilstort de pH-waarde van omringend water wijzigt, dan wel dat barium, vanadium of andere metalen zich verspreiden? Is gegarandeerd dat met het aanbrengen van een leeflaag van kleiig materiaal is voldaan aan de zorgplicht ten aanzien van de pH-waarde van omringend water? Wat zouden in het onderhavige geval in theorie de gevolgen kunnen zijn van zo'n gewijzigde pH-waarde?

Antwoord 6:

Zie ook het antwoord op vraag 5.

Door zorgvuldige toepassing wordt de kans dat er nadelige gevolgen optreden uitgesloten geacht. Het maaiveld wordt overal onder een helling afgewerkt zodat oppervlakkige afstroming van regenwater naar de zijkanten wordt bevorderd. In het terreinontwerp is rekening gehouden met het voorkomen van ophoping van overtollig regenwater in lager gelegen terreindelen.

Contact van de LD-staalslakken met het grondwater is uitgesloten. De LD-staalslakken zijn gecertificeerd (KIWA). Uitloging van de stoffen barium en vanadium is niet te verwachten vanwege het ontbreken van percolerend regenwater en/of permanent contact met stagnant grondwater. Andere stoffen (metalen) zijn bij deze LD-staalslakken niet aan de orde (zitten niet in dit product).

Vraag 7:

Wat wordt in de brief van DrechtConsult B.V. van 17 maart 2014 er mee bedoeld dat *nauwelijks* watertransport (door regenwater) naar het grondwater zal plaatsvinden?

Antwoord 7:

Bedoeld wordt dat er nauwelijks tot geen watertransport vanuit de LD-staalslakken naar het grondwater zal plaatsvinden. LD-staalslakken hebben de eigenschap dat zij met het in de buitenlucht aanwezig vocht een chemische reactie aangaan en verharden. Hierdoor zal de waterdoordringbaarheid sterk afnemen en/of niet optreden. Uit onderzoek is bekend dat pakketten LD-staalslakken onder de verkitte bovenlaag na verloop van tijd 'kurkdroog' zijn en ook blijven.

Vraag 8:

Kunnen Gedeputeerde Staten de constatering bevestigen van DrechtConsult B.V. met brief van 17 maart 2014 aan de gemeente Beverwijk dat op de vuilstort CAIJ- en Aagtenbelt naast huisvuil, bouw- en sloopafval ook bedrijfsafval en chemisch afval is gestort? Zou, omdat de precieze samenstelling onbekend is, gesproken kunnen worden van een 'black box', in de zin van onduidelijke afvalsamenstelling?

Antwoord 8:

Ja, het is juist dat er in het rapport van DrechtConsult BV wordt opgemerkt dat er op de voormalige vuilstort CAIJ- en Aagtenbelt naast bouw- en sloopafval ook bedrijfsafval en chemisch afval is gestort en dat er niet precies bekend is welke afvalstoffen in welke mate zijn gestort.

Vraag 9:

Kunnen Gedeputeerde Staten bevestigen dat vanuit de vuilstort benzeen uitstroomt naar de omgeving? Bestaat de mogelijkheid dat onder de druk van het grote gewicht van de aan te brengen dikke laag staalslakken de uitstroom van benzeen of andere afvalstoffen toeneemt?

Antwoord 9:

Ja, er is sprake van een grondwaterverontreiniging met benzeen die zich verplaatst in de richting van de Broekpolder, maar door een waterscheiding zal deze de Broekpolder niet bereiken. De omvang van de grondwaterverontreiniging is door een saneringsonderzoek vastgesteld. De grondwaterverontreiniging wordt de komende jaren gemonitord. Deze saneringsmaatregel is reeds van kracht en vastgelegd in onze beschikking ernst, spoed en instemming met het saneringsplan.

Door het toepassen van staalslakken zal de druk op de ondergrond - ten opzichte van het toepassen van grond - iets toenemen. De gemiddelde ophoging met staalslakken bedraagt 1,5 m. Dit betekent een toename van de druk met gemiddeld circa 1,2 ton per m². De invloed van de extra druk op de uitstroom van benzeen wordt ingeschat als verwaarloosbaar.

Vraag 10:

Is volstrekt uitgesloten dat residu van de staalslakken - waaronder lood, cadmium, barium, vanadium en andere zware metalen - in aanraking komt met afval in de stortplaats? Zo niet, welke chemische reacties zouden dan in theorie kunnen optreden en zijn onverhoopte gevolgen dan af te lezen van de peilbuizen op het voormalige terrein van de vuilstort? Welke saneringsmaatregelen zouden dan nodig zijn?

Antwoord 10:

Ja, het is uitgesloten dat residuen van staalslakken in aanraking komen met het onderliggende afval. Na de sluiting van de stortplaats in 1978, is het afvalpakket integraal afgedekt met een schone afdeklag (grond) die in dikte varieert maar nog overal aanwezig is.

Vraag 11:

Zijn staalslakken ooit eerder toegepast als ophooglaag boven vuilstorten?

Antwoord 11:

Het is ons niet bekend of LD-staalslakken als ophooglaag boven vuilstorten zijn gebruikt. De leverancier van de LD-staalslakken, Pelt en Hooykaas te IJmuiden, heeft hier in ieder geval geen gegevens over. De LD-staalslakken hebben wel brede toepassing in de weg- en waterbouw binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit en de gebruiksaanwijzing die wordt meegegeven door Pelt en Hooykaas.

Vraag 12:

Kunnen Gedeputeerde Staten bevestigen dat zij medio 2013 hebben ingestemd met verlenging van de uitvoeringstermijn voor de aanleg van het Aagtenpark tot 31 december 2016? Had verdere verlenging van deze termijn de mogelijkheid kunnen bieden alsnog regionaal vrijkomende grond te betrekken in plaats van de staalslakken?

Antwoord 12:

Ja, verder verlengen van de uitvoeringstermijn biedt geen oplossing. De verwachting dat er in de jaren na 31 december 2016 wel voldoende regionaal vrijkomende grond beschikbaar zal komen is uiterst gering. Zie ook het antwoord op vraag 13.

Vraag 13:

Was en is de regionaal vrijkomende grond echt op?

Antwoord 13:

Nee, mondjesmaat is er nog hergebruikgrond beschikbaar, maar de vraag is vele malen groter dan het aanbod.

Vraag 14:

Hoe beoordelen Gedeputeerde Staten de uitspraak van deskundige Sijas Akkerman van de Stichting Natuur en Milieu, gedaan in het artikel van Bart Vuijk in het Noordhollands Dagblad van 29 oktober 2014, dat hij allerlei milieuproblemen niet uitsluit als staalslakken ter verhoging worden gebruikt? Begrijpen Gedeputeerde Staten diens advies "bij twijfel, niet inhalen" niet alleen in algemene zin, maar ook ten aanzien van dit specifieke geval?

Antwoord 14:

Er is voor ons geen twijfel omdat de LD-staalslakken in het kader van het Besluit bodemkwaliteit mogen worden toegepast.

Nederland heeft internationaal aanzien verworven op het gebied van de toepassing van secundaire grond- en bouwstoffen. Nederland heeft de toepassing van secundaire grond- en bouwstoffen vastgelegd in het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit. Hierin zijn normen opgenomen en tevens wordt in deze documenten verwezen naar de methode van vastlegging/borging van de kwaliteit volgens de vastgestelde normvoorschriften en/of beoordelingsrichtlijnen.

Vraag 15:

Kunnen Gedeputeerde Staten bevestigen dat, zoals gesteld in hetzelfde artikel in het Noord-hollands Dagblad, wethouder Dorenbos van Beverwijk zou hebben gezegd dat het jammer is dat steeds naar de gemeente wordt gewezen terwijl de provincie toestemming heeft gegeven? Wat vinden Gedeputeerde Staten daarvan?

Antwoord 15:

Voor de sanering Aagtenpark geldt het kader van de Wet bodembescherming waarvoor wij het bevoegd gezag zijn. Voor het toepassen van de LD-staalslakken geldt het Besluit bodemkwaliteit waarvoor de gemeente Beverwijk bevoegd is. De gemeente heeft - op grond van een positief schriftelijk advies van de Omgevingsdienst IJmond - besloten circa 75.000 m³ gecertificeerde LD-staalslakken toe te passen in de ophooglaag. Dit omdat er onvoldoende beschikbare hergebruikgrond is. Wij hebben op 18 september 2014 ingestemd met een wijziging op het saneringsplan (zie ook antwoord vraag 2).

Vraag 16:

Wat wordt bedoeld met "ongelukkige berichtgeving in de pers" in het verslag Overleg toepassen staalslakken Caij- en Aagtenbelt Beverwijk, Provincie Noord-Holland, 19 augustus 2014?

Antwoord 16:

In het eerste door de gemeente Beverwijk uitgebracht persbericht is abusievelijk geen melding gemaakt dat nog wel instemming van de provincie nodig was in het kader van de Wet bodembescherming. In een tweede, gezamenlijk persbericht, hebben gemeente en provincie aangegeven dat de provincie nog onderzoek wilde doen voor instemming. Op 18 september 2014 hebben wij instemming gegeven (zie ook antwoord vragen 2 en 15) en daarover hebben gemeente en provincie weer een gezamenlijk persbericht uitgebracht.

Vraag 17:

Zijn Gedeputeerde Staten bereid de aanvang van de staalslakkenstort te verdagen tot nadat over de met deze vragen opgeworpen onzekerheden helderheid aan Provinciale Staten is verstrekt en zich daartoe te verstaan met het gemeentebestuur van Beverwijk?

Antwoord 17:

Nee, wij gaan hier niet over. Het college van burgemeester en wethouders van Beverwijk heeft besloten op dinsdag 2 december 2014 een voorlichtingsavond te organiseren in het Stadhuis te Beverwijk, en te wachten met het toepassen van de gecertificeerde LD-staalslakken tot na de informatieavond en tot na de beantwoording van de in Provinciale Staten gestelde vragen.